

Joukkoliikenteen tilannekatsaus

Kaupunkikehityslautakunta 15.09.2025
508/08.01.00/2025

Valmistelija

kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Oriveden kaupungin koulukuljetusten sekä palveluliikenteen (NOPA) nykyinen sopimuskausi päättyy 31.7.2026. Samaan aikaan päättyy myös keskustan ja aseman välisen liityntäliikenteen (nykyinen 95K/Nyssykkä ja tuleva linja 96) sopimuskausi. Näiden kaikkien liikennemuotojen osalta seuraava sopimuskausi alkaa 1.8.2026.

Tämänhetkinen tilanne NOPA-liikenteen osalta on, että talvikaudella liikenteessä on kolme autoa ja kesäkaudella kaksi. Kokonaiskustannus vuodessa on noin 240 000 euroa (kolmen ensimmäisen sopimusvuoden aikana vuosikustannus oli vajaa 210 000 euroa, mutta optiovuosien alkaessa liikennöitsijöille myönnettiin hintojen korotuksia), josta puolet on palveluliikenteen osuutta ja toinen puoli menee koulukuljetuksiin. NOPA on täysin kaupungin omaa liikennettä, mikä mahdollistaa helpon muutosten teon tarpeiden niin vaatiessa.

Nyssykkä/linja 95K on Nyssen kilpailuttamaa liikennettä, jota liikennöi yksi auto. Tämän vuosikustannus noin 110 000 euroa. Tämä linja liikennöi toukokuun loppuun asti nykyisellä konseptilla eli kutsuliikenteenä. Kesäkuussa linjan liikennöitsijä vaihtuu (Valkeakosken Liikenne -> Taksi Orivesi) ja linjan tunnukseksi vaihtui 96. Tällöin poistui myös kutsu eli linja liikennöi aikataulun mukaisesti Kaislahden ja terveystieteiden välillä arkisin (ei iltaisin eikä viikonloppuisin). Auton reitti kulkee Rovastinkankaan sekä aseman kautta ja aikataulujen runko on laadittu juna-aikataulujen mukaan. Linjan pääasiallinen tarkoitus on toimia liityntäliikenteenä asemalle/asemalta, mutta tärkeä tavoite on saada kyytiin muitakin matkustajia, jotta linja voisi mahdollisesti vakiinnuttaa paikkansa Orivedellä.

Oriveden kaupunki kilpailuttaa 1.8.2026 alkavan NOPA-liikenteen, jossa yhtenä kohteena on linjan 96U-liikennöinti asialistan kohdan 2) mukaisesti. Tampereen joukkoliikenne Nysse auttaa linjareittien suunnittelussa ja aikataulutuksessa sekä maksu- ja informaation osalta. Nysse huolehtii datan reittiliikenneoppaaseen ja maksujärjestelmän toimivuuden. Kilpailutus toteutetaan alkuvuonna 2026.

Raidereformi

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta TALPO päätti 16.6.2025, että valtio jatkaa julkisesti kustannetun henkilöjunaliikenteen eli ostoliikenteen kilpailutuksen valmistelua. Ministerivaliokunta linjasi, että 2030-luvulla alkava henkilöjunaliikenteen ostoliikennekokonaisuus on yhtä laaja kuin tällä hetkellä. Tavoitteena on, että tulevaisuudessa junalla voi matkustaa yhtä laajasti kuin nytkin. Tämän lisäksi myös Rauman suunnan ja mahdollisesti Tornion suunnan ostoliikenne saisi valtiolta rahoitusta. Nykyinen ostoliikennesopimus VR:n kanssa päättyy vuoden 2030 lopussa. Uusi sopimuskausi on määrä aloittaa 1.1.2031. Sopimus kestäisi väh. 10 vuotta eli koko 2030-luvun ainakin vuoteen 2041 asti.

Osana ostoliikenteen kilpailutusta on mahdollista hankkia myös uutta lähijunaliikennettä. Esimerkiksi kaupunkiseuduilla ja työssäkäyntialueilla olisi mahdollisuus hankkia lisäliikennettä, jonka alueen kunnat rahoittaisivat. Kuntien tulee tehdä päätökset lähijunaliikenteen hankinnoista alkuvuoteen 2026 mennessä. Tampereen kaupunkiseudun kannalta on huomioitava, että valtio kustantaa 2030-luvulla sen lähijunaliikenteen, jonka nykyisinkin kustantaa eli osan R- ja M-junaliikenteestä. Lähtökohtaisesti kaikki lisäliikenne eli tarjonnan laajentaminen viikonlopuille, nykyisten vuorovälien tihentäminen tai uusien reittien avaaminen olisi siis kuntien maksettava. Jos lähijunaliikennettä halutaan lisätä 2030-luvulla, esim. Oriveden ja Ylöjärven suuntaan niin tulee tavoiteltava lisäliikenne määritellä tulevan syksyn aikana, koska kuntien tulee tehdä alustavat päätökset lähijunaliikenteen hankinnoista alkuvuoteen 2026 mennessä.

Toimivalta hallintosääntö 4 §

Esittelijä kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Päätösehdotus: Kaupunkikehityslautakunta käy asiasta keskustelun ja merkitsee asian esittelyosassa esitetyn tiedoksi.

Päätös